Шифр: молодіжні серіали

Конкурсна робота

на тему:

Відтворення сленгу в українському перекладі молодіжних серіалів “Friends” та “The Big Bang Theory”

Вступ 3

Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження використання сленгу в кінотеледискурсі

1.1. Підходи до вивчення поняття сленг 6

1.2. Особливості перекладу сленгових одиниць тексту 11

Розділ 2. Особливості англійського молодіжного сленгу в телесеріалах в українському перекладі

2.1. Переклад сленгу в українській версії телесеріалу “Friends” 15

2.2. Відтворення сленгу в українському перекладі телесеріалу “The Big Bang Theory” 21

Висновки 25

Список використаних джерел 27

Анотація

Актуальність *дослідження зумовлена стрімким розвитком європейського та американського кінематографу.* ***Мета*** *дослідження полягає в аналізі засобів відтворення сленгу в молодіжних телесеріалах при перекладі українською мовою. Для досягнення мети в роботі поставлено такі* ***завдання:***

- дати визначення поняттю "сленг" та розкрити його сутність та види;

- здійснити огляд можливих засобів відтворення сленгових одиниць у перекладі;

- створити вибірку сленгових одиниць з серіалів "The Bing Bang Theory" і "Friends" та проаналізувати способи їх перекладу;

- розробити висновки та рекомендації щодо опрацювання сленгу при перекладі англомовних аудіовізуальних творів.

Матеріалом *дослідження послужили 17 серій англомовного серіалу "The Bing Bang Theory" та 15 серій "Friends" загальним хронометражем 15 год. 42 хв. 52 с. Кількість сленгових одиниць, відібраних методом суцільної вибірки, становить 114 одиниць.*

У роботі представлено дослідження сленгу як перекладознавчої категорії – подано трактування цього поняття різними дослідниками та науковцями, визначено роль цього явища, проаналізовано основні способи перекладу сленгу. Виконано аналіз перекладу одиниць, що належать до сленгу, на матеріалах сценаріїв американських молодіжних телесеріалів

Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку використаної літератури. Для дослідження використано 17 одиниць наукових джерел.

Ключові слова*: сленг, аудіовізуальний переклад, лексико-семантична трансформація, молодіжний серіал.*

Abstract

The relevance *of the study is due to the rapid development of European and American cinematography****. The purpose*** *of the study is to analyze the means of reproduction of slang in youth television series when translated into Ukrainian. To achieve this goal the following* ***tasks*** *are set:*

- define the term "slang" and reveal its essence and types;

- to review possible means of reproduction of slang units in translation;

- create a sample of slang units from the series "The Bing Bang Theory" and "Friends" and analyze how they are translated;

- to develop conclusions and recommendations for the processing of slang when translating English audiovisual materials.

The study was based on 17 episodes of the English-language serial "The Bing Bang Theory" and 15 episodes of "Friends" with a total time of 15 hours 42 minutes 52 seconds. The number of slang units were selected by the continuous sampling method is 114 units.

The paper describes the study of slang as a translation-oriented category – its concept is given, the role of this phenomenon is determined, the main methods of slang translation are analyzed. An analysis of the translation of the units related to slang has been performed on the materials of scenarios of American youth television series.

Key words*: slang; analysis; audiovisual translation; translational transformations; sample.*

Вступ

Використання специфічного лексикону є важливим при передачі почуттів та емоцій, особливо серед молоді, яка бере безпосередню участь у формуванні розмовного стилю мовлення. Одним з видів такої лексики є сленг. Він розглядається як унікальне явище, яке постійно запозичує лексичні одиниці з жаргону та інших підсистем. Таке неконтрольоване утворення нових сленгових одиниць стає причиною постійної зміни системи, що унеможливлює точний підрахунок їх кількісного складу та фіксацію на паперовому носії.

Нині сленг можна вважати невід'ємною частиною у соціокультурній сфері, а також віднести до найбільш актуальних та цікавих об'єктів для дослідження у сфері лексикології та стилістики. На сьогоднішній день сленгу, як перекладознавчій проблемі, приділяється недостатньо уваги. Особливості відтворення сленгу потребують подальших лінгвістичних досліджень, адже він широко використовується у всіх засобах масової інформації та кіноіндустрії.

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком європейського та американського кінематографу, що з сорокових років XX століття дав поштовх для започаткування нової галузі перекладу – кіноперекладу або аудіовізуальний переклад. Ураховуючи безсумнівну важливість кінематографу, а також відносно недавнє прийняття закону 24 грудня 2007 року про обов'язковий переклад іноземних кінострічок, питання про вивчення засобів аудіовізуального перекладу є досить актуальним.

Сленг, як лінгвістичний аспект, досліджували такі науковці як Потятиник У., Селіванова О., Ставицька Л., Хомяков В., та інші. Крім того, зазначена проблема активно розроблялася і розробляється зарубіжними дослідниками, наприклад: Партріджем Е., Спірсом Р. та іншими. Окремі

питання аудіовізуального перекладу знайшли відображення у працях Маковського М., Онушканича У. та інших. Однак постійний розвиток мовної системи і сучасних технологій відкриває нові можливості для досліджень обраної теми.

Мета дослідження полягає в систематизації засобів відтворення сленгу в молодіжних телесеріалах “The Bing Bang Theory” та “Friends” при перекладі українською мовою.

Для досягнення поставленої мети в роботі ми поставили такі **завдання**:

- розкрити поняття «сленг» на основі дефініцій в українських та закордонних наукових джерелах;
- здійснити огляд можливих засобів відтворення сленгових одиниць у перекладі;
- створити вибірку сленгових одиниць з серіалів “The Bing Bang Theory” і “Friends” та проаналізувати способи їх перекладу;
- розробити висновки та рекомендації щодо опрацювання сленгу при перекладі англомовних аудіовізуальних творів.

Об’єктом дослідження є тексти діалогів у молодіжних телесеріалах “The Bing Bang Theory” та “Friends”.

Предмет дослідження – засоби відтворення наявних у цих серіалах сленгових одиниць та трансформації, використані при перекладі молодіжного сленгу українською мовою.

Матеріалом дослідження послужили 17 серій англомовного серіалу “The Bing Bang Theory” та 15 серій “Friends” загальним хронометражем 15 год. 42 хв. 52 с. Кількість сленгових одиниць, відібраних методом суцільної вибірки, становить 114 одиниць.

Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку використаної літератури.

Апробація роботи. Окремі результати дослідження були викладені у статті «Засоби досягнення адекватності в аудіовізуальному перекладі (на матеріалі перекладу молодіжного сленгу в телесеріалах)» в електронному збірнику «Наукові доробки студентів Інституту філології» у 2019 році.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГУ В КІНОТЕЛЕДИСКУРСІ

1.1. Підходи до вивчення поняття сленг

У цьому підрозділі ми розглянемо основні теоретичні аспекти терміну сленг, зокрема, різні варіанти визначення цього поняття, його етимологію та основні засоби перекладу.

О. Селіванова стверджує, що до початку створення стандартів літературної мови, сленг не був відокремлений від інших шарів мови. На даний час сленг відносять до соціальних діалектів [8, с.235].

Діалект – (наріччя, говір, мова, якою спілкується між собою певна група людей) — різновид мови, що вживається як засіб порозуміння особами, пов'язаними між собою територією, фаховою або соціальною спільністю [4]. У будь-якому разі діалект створюється на певній території і в певній групі людей, тож така особливість формування унеможливлює точний підрахунок сленгових одиниць та укладання спеціального словника [10, с. 135]. Так само не існує єдиного правильного поняття терміну «сленг». Воно не характеризується термінологічною точністю, тому кожен науковець трактує його по-різному, виокремлюючи для себе різні головні характеристики. Різні словники дають різні визначення поняття. Наприклад, “English Oxford Living Dictionary” визначає цей термін так: Сленг – вид мови, що складається з слів і фраз, які вважаються неформальними і більш поширеними в усній мові, ніж в письмовій, і зазвичай обмежується певним контекстом або групою людей [15]. Словник “Longman Dictionary of Contemporary English” пропонує інше визначення: «Сленг – неофіційна, іноді образлива мова, що використовується людьми, які належать до певної групи, наприклад, особами молодого віку або злочинцями» [цит. за: 16]. Дослідники сленгу також не дійшли спільної згоди щодо точного визначення поняття. Один із дослідників, який

присвятив темі сленгу велику кількість робіт, Е. Партрідж, трактує сленг як «наявні в розмовній сфері вельми неміцні, нестійкі, не кодифіковані, а часто і зовсім безладні і випадкові сукупності лексем, що відображають суспільну свідомість людей, що належать до певної соціального або професійного середовища» [14, с. 86]. У. Понятинник розглядає сленг як навмисне вживання елементів загальнолітературного словника в розмовному мовленні з суто стилістичною метою: для створення ефекту новизни, незвичайності, відмінності від визнаних зразків, для передачі певного настрою мовця, для додання висловлюванню конкретності, жвавості, виразності, точності, стислості, образності, а також щоб уникнути штампів, кліше, що досягається, як уважають дослідники, використанням таких стилістичних засобів, як метафора, метонімія, синекдоха, літота, евфемізми [6, с. 109]. Таким чином він підкреслює, що сленг урізноманітнює та підсилює емоційне забарвлення мови.

В. Хомяков з приводу сленгу висловився так: сленг – відносно стійка для певного періоду, широко поширена і загальнозрозуміла соціальна мовна мікросистема в просторіччі, вельми неоднорідна за своїм генетичним складом і ступенем наближення до фамільярно-розмовної мови [12, с. 39]. В Академічному тлумачному словнику подано таке визначення: розмовний варіант професіонального мовлення; жаргон. [9, с. 350]. У ще одному визначенні сленг – це жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення. [9, с. 350]. На нашу думку ці визначення цілком нейтрально описують сленг, ототожнюючи його з жаргоном. Варто відмітити, що у другому визначенні сленг все ж таки позиціонують як емоційно-експресивний елемент літературної мови.

Багато дослідників вважають, що сленг абсолютно не має ніякого стосунку до літературної мови. Його можна віднести до жаргону, а також є

частиною розмовного шару лексики. Дефініцію сленгу з такими характеристиками дають укладачі Великого енциклопедичного словника 1988 року:

Сленг – 1. Те саме, що й жаргон. Як бачимо, тут сленг є теж синонімом жаргону. 2. Сукупність жаргонізмів, що складають шар розмовної лексики, відображає грубо-фамільярне, іноді гумористичне ставлення до предмета мови. Вживається переважно в умовах невимушеного спілкування [7, с. 203].

Сучасний сленг стає різноманітним завдяки різним культурам та новим технологіям, що створюють найрізноманітніші варіанти сленгу. Перехід сленгу в літературну мову стає доволі частим явищем. Матеріал дослідження також показав, що у деяких випадках мовець вигадує новий вираз, а в деяких бере вже наявний і робить його яскравим. Г. Менкен з цього приводу наводить у своїй праці, присвяченій американському варіанту англійської мови, приклади деяких фраз Ф. Рузвельта, жодна з яких не була новою, але особливий талант Рузвельта зробив кожну з них гострою та іронічною, дозволивши їм стати частиною сленгу [13, с. 306].

1.2. Особливості перекладу сленгових одиниць тексту

З одного боку багато сленгових одиниць уже зафіксовані і їх з легкістю можна знайти в інтернеті на лексикологічних ресурсах, кількість яких постійно зростає. Але незважаючи на це, дуже часто виникають труднощі адекватного відтворення сленгових одиниць, бо навіть попри їх популярність і доступність перекладу, сленг є рухомим шаром лексики і жоден словник не в змозі синхронно поповнюватися разом з виникненням нових виразів. Також не всі сленгізми довговічні – деякі дуже швидко виходять з вжитку. Словники їх просто не встигають зареєструвати. Таким чином, найбільша складність у роботі зі сленгом – знаходження сучасних еквівалентів. За словами Катерини Бондаренко, на проблемі відсутності

саме такого типу словників наголошують, зокрема, професіонали, для яких це питання не є теоретичною, відірваною від життя проблемою [1, с. 141-142]. Дійсно, така проблема суттєво впливає на адекватність і експресивність перекладу, особливо коли мова йдеться про аудіовізуальні матеріали. Словники звісно полегшують становище, якщо в них наявний переклад потрібних сленгових одиниць, але досить часто укладачі таких словників не завжди підбирають доцільні еквіваленти.

Розглядаючи питання засобів адекватного відтворення сленгу, беремо до уваги переклад аудіовізуальних матеріалів. Найважливішим завданням при перекладі сленгізмів є підбирання відповідника з тотожним значенням і з тим же ступенем експресивності, що і в мові оригіналу. Ступінь співвідношення експресії лексики у мові оригіналу та перекладу є досить складним питанням. І. Онушканич зазначає, що найчастіше перекладачі, з огляду на подібну розбіжність ступеня експресії, дають переклад менш експресивними еквівалентами української мови [5, с. 297]. Але на нашу думку, якщо сленгізми слугують саме для вираження певних емоцій, потрібно намагатися якомога точніше відтворити експресію, яку персонаж кінострічки проявляє не лише вербальними засобами, а й за допомогою жестів, міміки.

Переклад сленгу в більшості випадків здійснюється за допомогою еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя. При перекладі сленгу правильним є використання еквівалентних відповідників за наявності їх в мові перекладу. Еквівалентні відповідники відіграють надзвичайно важливу роль у процесі перекладу. Саме ці лексеми і служать основою при виконанні перекладу [5, с. 297]. Наприклад, в серіалах «Друзі» та «Теорія Великого Вибуху», які послужили матеріалом нашої роботи, досить часто використовуються синонімічний ряд сленгу *guy, dude, bro* і перекладаються як *чувак, братан*.

І. Онушканич зазначає, що дуже часто перекладач при трансляції сленгової лексики вдається до ряду трансформацій різного характеру. Одним з найбільш ефективних видів перекладацьких трансформацій є варіантні відповідники. Їх використовують у випадках, коли одній лексемі мови джерела стаття двомовного словника пропонує декілька варіантів перекладу, і перекладачеві доводиться вибирати один з них [5, с. 298].

У статті, зокрема, йдеться також і про те, що іще одним варіантом є контекстуальна заміна, коли у зв'язку з особливостями конкретного контексту перекладач відмовляється від використання існуючої лексичної відповідності та підбирає варіант перекладу, що підходить лише в певному випадку [5, с. 298]. На нашу думку, у такому разі потрібно брати до уваги контекст, ставлення героїв до висловленого та перекладати з урахуванням емоційно-експресивного забарвлення.

Якщо функціональні аналоги або варіантні відповідності відсутні в мові перекладу, перекладач може вдатися до прийому компенсації втрат, сутність якого полягає в тому, що елементи змісту, втрачені при перекладі одиниці в оригіналі, передаються в тексті перекладу іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місці, що і в оригіналі. [5, с. 298]. Таким чином, у тексті з'являється інший образ, але ми вважаємо, що важливо не втратити задум автора оригіналу.

Характерним для перекладу сленгу є також прийом генералізації. Він полягає у міжмовному перетворенні лексеми мови джерела з вужчим семантичним полем на лексему мови перекладу з ширшим семантичним полем [5, с.300].

І. Онушканич зазначає, що при перекладі сленгових одиниць, що не мають безпосередніх відповідностей, перекладач може вдатися до описового перекладу. Недоліком описового перекладу є його громіздкість і багатослівність, тому цей спосіб перекладу застосовується коли можна

обійтися порівняно коротким поясненням [5, с.300]. До прикладу візьмемо коротке слово «campused». Аналогічного поняття в українській мові немає, бо в нашій країні університети – це окремі корпуси, університетських містечок, де живуть і навчаються немає. Тому для такого випадку підійде тільки описовий спосіб - «обмежений територією кампусу» (територією, що прилягає до університету та включає навчальні і житлові корпуси, підприємства побутового обслуговування). Таким чином, іноді для перекладу молодіжного сленгу потрібно вдаватися до таких прийомів, щоб аудиторія зрозуміла, про що йде мова.

Отже, сленг є однією з найактуальніших тем дослідження у сфері лінгвістики, бо він є невід’ємною частиною будь-якої розвиненої мови. Що стосується перекладу сленгу, то співставлення експресії мов є складним питання, бо стилістичне забарвлення кожної мови володіє своїм унікальним семантичним багатством та емоційною насиченістю.

Розділ 2. Особливості англійського молодіжного сленгу в телесеріалах в українському перекладі

2.1. Переклад сленгу в українській версії телесеріалу “Friends”

Стрімкий розвиток кіноіндустрії відбувається за рахунок широкої популярності фільмів, серіалів у всьому світі. Через високу конкуренцію, кожен намагається привернути увагу аудиторії різними способами. В основному, творці кіно чітко знають свою цільову аудиторію і адаптовують свої роботи під неї. Якщо брати до уваги молодіжні серіали, які є матеріалом нашого дослідження, то у сценарії передбачено активне використання героями специфічної лексики, яка додає експресивності та емоційного забарвлення.

Для дослідження адекватності перекладу сленгу ми обрали серіали «Теорія великого вибуху» (The Big Bang Theory) та «Друзі» (Friends). Методом суцільної вибірки було відібрано 100 одиниць сленгу та розподілено їх відповідно до способів перекладу. Для більш оптимізованого аналізу тексту, ми даємо посилання на сайт.

Проаналізувавши переклад сленгу серіалу «Друзі», ми виявили, що основними засобом відтворення є аналогові відповідники. Розглянемо кілька прикладів:

Оригінал:

– I have a board. If you like boards, this is my board.

– *Holy smokes!* [4]

Переклад:

– У мене є дошка. Якщо подобається, це моя

– *Нічого собі!* [3]

Дослівний переклад не дав би адекватного розуміння оригінальної одиниці. В українській мові є кілька інших еквівалентних відповідників цій сленговій одиниці, яка виражає враження мовця: *Чорт візьми!*

Очманіти! Господи! Перекладач обрав варіант, який повністю передає значення, але, на мою думку, ступінь співвідношення експресії оригіналу та перекладу дещо різний.

Цікавим випадком є вживання сленгу *'a big deal'* [4]. Під час підбору правильного відповідника, словник подає кілька варіантів, значення яких дещо різні, а точніше синонімічні. Одне значення *«велика справа», «велика шишка»*, інше – *«дрібниця», «нічого особливого».* Але перекладач, враховуючи контекст, використав відповідник *«подумаєш»* [3], у значенні *«нічого особливого».*

В українській мові в повсякденному житті часто використовуються такий вираз, щоб надати тій чи іншій події меншого значення в іронічній формі.

У доволі, на перший погляд, випадках перекладачам все рівно доводиться обирати варіант перекладу, який найкраще передає контекст. Наприклад:

Atta boy [6] – *От молодець* [3]. Для відтворення значення виразу було обрано саме аналоговий переклад тому, що серед можливих варіантів вираз – *От молодець* зберігає стилістичний відтінок сленгової одиниці. Окрім цього потрібно зазначити, що сленговий вираз *Atta boy* [4] у розмовній англійській мові може мати різні форми. Доволі часто можна зустріти такі форми, як *«Attaboy»* та *«at-a-boy».*

Розглянемо наступний приклад:

You're a big scrud! [4]. Найбільш розповсюджене значення слова *scrud* – холера, чума. Часто воно вживається в значенні хвороби. Але у даному випадку при перекладі було підібрано аналог – трясця, який в українській мові доволі часто зустрічається серед сленгових одиниць та має подібне значення. У результаті метафори фраза – *You're a big scrud!* [4] була перекладена як – Ти велика трясця! [3].

Розглянемо приклад скорочення фрази:

– *Yes! Way to go, man!* [4].

– *Так! Так тримати, мужик!* [3].

Словосполучення *“way to go”* – це скорочення від повного вираження *“That's the way to go”,* яке означає «це той самий шлях, яким треба йти». Перекладач скоротив фразу, підібравши український аналог, який у поданому контексті повністю передає значення та експресивне забарвлення.

Як відомо, *“hit”* перекладається як *«штовхати», «бити»*, але сленговий вираз *“hit on somebody*” має зовсім інший сенс – *«клеїти кого-небудь»*, або *«чіплятися до когось»*. Ця фраза прозвучала в репліці Моніки, коли вона звертається до Джо: *“Joey, stop hitting on her”*[4]. Серед можливих варіантів, перекладач обрав варіант *«клеїти»*: *«Джо, годі клеїти її»* [3]. Молодь найчастіше використовує саме таку конструкцію.

Слово *“sevenish”* [4] перекладається як *«близько сьомої»* [3]. Якщо суфікс *“ish”* додається до числівника, що позначає час, що *«близько котроїсь години»*. Іноді суфікс *“ish”* додається до іменника. Наприклад, якщо до слова *“child”* додати цей суфікс, то вийде *“childish”,* що означатиме *«дитячість»* або *«дитячий».* Така ситуація іноді може перенавантажити переклад і ускладнити синхронізацію репліки з кадрами, бо одне слова транслюється у декілька і займає більше під час показу.

Досить часто трапляється наступний приклад:

Alan-ness [4] – *Аланість* [3]. Така сленгова одиниця виникає випадково під час розмови і не носить постійного характеру. Він походить від імені, що означає «це в його/її стилі». В українській мові немає чітких відповідників, тому перекладач просто транслював власне ім’я, додавши іменниковий суфікс із схожою семантикою *-ість*.

Слово *«друже»* дуже поширене в колі друзів, а в сленговій англійській мові позначається як *“buddy”*. Його можна помітити у

зверненні Роса до Джої: *“Hey, Joey. Hey, buddy!”* [4] «*Привіт, Джої! Привіт, друже!*» [3].

Ще одним яскравим словом є *“dude”*[4] в значенні *«друже»*, його дуже часто використовують всі герої серіалу. В українській мові чимало аналогів до поданих сленгових одиниць, наприклад, *друже, приятелю, брате, чувак* та ін. Перекладачу залишається обирати слово, яке краще пасує до контексту та стилю.

Didn’t I memo you on this? [4] – *Хіба я не надіслав вам службову записку з приводу цього?* [3]. *“Memo”* має значення «надіслати замітку» і походить від латинського слова *“memorandum”.* У цьому випадку важливо дізнаватися оригінальне походження слова і його переклад. Саме так можна дізнатися, що означає слово і вже потім логічно добирати різні варіанти аналогів.

Досить легким є підбір еквівалентного відповідника. Перекладачу не доводиться підбирати правильні і доречні аналоги, бо у словниках уже існують чіткі переклади, які у будь-якому випадку адекватно передають значення та зберігають емоційно-експресивне забарвлення. Наведемо кілька прикладів такого способу перекладу:

It’s a little flashy – так собі, блискітка [4]. До цього речення був застосований еквівалентний переклад, оскільки він в даному випадку є єдиним правильним способом так, як точний еквівалент *блискітка* [3] найкращим чином передає значення слова українською мовою.

Bummer [3] – *Невдача* [4] було перекладене еквівалентним способом для того, щоб український варіант не тільки зберігав комунікативну та експресивну функції, але й у повній мірі описував характер ситуації.

Drop a dime [4]. Не зважаючи на структурну розбіжність варіантів оригіналу та перекладу, український еквівалент *заклав* [3] повністю передав семантичну та контекстуальну характеристику значення.

Nod off [4] – *задрімати* [3]. Знову ж таки використовується еквівалентний спосіб перекладу, будь-який словник подає точне значення, бо це означає саме не впасти в глибокий сон, а трохи задрімати. Розглянемо наступний приклад:

– *The phone bill arrives, but you don`t pay it right away, because you are a kook!* [4]

– *Уяви, що прийдуть телефонні рахунки, а ти відразу не платиш, бо ти із джмеликом* [3].

To be a kook означає *бути ненормальним, придуркуватим.* Але бути *із джмеликом* досить дивно звучить для сучасної аудиторії, особливо молодого віку. Ми вважаємо, що доцільніше було підібрати щось схоже з варіантів, які пропонує словник.

Проте у випадках, коли словник не подає перекладу того чи іншого слова перекладачі застосовували описовий переклад і пояснювали значення сленгізму, котрий не має ні еквівалента, ні відповідника. При цьому виді перекладу замість самого слова вживається його пояснення. При дослівному перекладі фрази – *the eyesore from the Liberace house of crap* [4] зміст та емоційна забарвленість виразу могли б бути втрачені. До даної сленгової одиниці не існує чіткого еквіваленту чи аналогу.

Утворена ця одиниця шляхом поєднання слова eyesore – щось гидотне, неприємне для ока, фрази house of crap, котра означає – місце, де продається різний непотріб та посиланням на Волтера Валентіно Ліберачe, американського музиканта та шоумена польсько-італійського походження, як зображення чогось багатого та блискучого. Тому найбільш прийнятним у даному випадку виявився описовий переклад *the eyesore from the Liberace house of crap – гидота з універмагу для жлобів* [3]. Наступний приклад має схожу специфіку перекладу:

Can open, worms everywhere [4]. Для відтворення значення українською мовою єдиним можливим способом перекладу виявився

описовий спосіб, бо він вдало розкриває суть описаної ситуації та чітко пояснює емоційний стан. У результаті український варіант звучить як – *Розкрилася жахлива правда* [3].

Під час аналізу траплялися такі випадки, коли переклад того чи іншого сленгізму був зовсім випущений. Складно визначити причини цього. Одним з варіантів є те, що та чи інша сленгова одиниця не відігравали важливу роль у вираженні сенсу, і щоб скоротити час для синхронізації репліки з кадром, вони просто випускалися. Наприклад, в одному з діалогів сленгову одиницю *a big guy* не переклали. Але на емоційно-експресивно забарвлення це не вплинуло.

Нами було встановлено, що 50% сленгізмів перекладалися на українську мову шляхом підбору аналогу. Сленгізми перекладені способом підбору еквівалента складають 35% від загальної кількості. Найменш вживаним способом перекладу, який було виявлено при аналізі фактичного матеріалу є описовий переклад. Даний спосіб використовувався в тих випадках, коли неможливо підібрати ані еквівалент, ані аналог. Відсоткова частка сленгізмів перекладених таким чином склала 15%.

Таким чином, порівнявши оригінал з перекладом, перекладачі досить ефективно відтворили серіал «Друзі» українською мовою.

2.2. Переклад сленгу в українській версії телесеріалу “The Bing Bang Theory”

Серіал чи сітком розповідає про життя двох молодих талановитих вчених Шелдона Купера та Леонардо Гофстедтера, котрі живуть в одній квартирі і працюють у Каліфорнійському технологічному коледжі. Вони – обдаровані фізики, і є геніями, але при цьому мають свої проблеми у спілкуванні. Цей серіал насичений експресивною лексикою, яку іноді досить важко перекласти, тому в цьому дослідженні ми проаналізуємо засоби перекладу та трансформації, які використовувалися під час

відтворення молодіжного сленгу. Як і в попередньому підрозділі, присвяченому серіалу “Friends”, ми порівняли оригінал серіалу з українським дубляжем. Методом суцільної вибірки, ми проаналізували перший сезон, який складається з 17 серій, кожна в середньому по 20 хв. Детально розглянемо, які методи перекладу виявилися найпродуктивнішими в даному серіалі.

Велику частину сленгу перекладено вибором одного з декількох синонімів, тобто аналогом. Також досить часто при транслюванні американського сленгізму українською, перекладачі часто використовували варіанти зі зниженим стилістичним забарвленням.

– *It sounds wonderful.*

– *It was. Until I fell in love with a jerk!* [17].

Переклад звучить так:

– *Прекрасно*

– *Було. Доки я не закохалася в одного виродка* [11].

“*Jerk”* означає підла, низька людина і перекладається як *«козел», «паскуда», «сволота».* У даному випадку і в оригіналі, і в перекладі вказується на те, що людина неприємна в спілкуванні, тому можна сказати, що перекладачі підібрали хороший варіант поданому слову. Варто відмітити, що мова йшлася про колишнього хлопця, отже емоційна шкала досить висока.

– *Ah, gravity, thou art a heartless bitch* [17].

– *Гравітація, безсердечне стерво* [11].

Bitch – грубе, лайливе слово. Комічний ефект побудований саме на цьому виразі. Можна було використати грубіше слово, яке служить точним еквівалентом. Але враховуючи цензуру, перекладачі використали доцільніший переклад, яке також передає експресію та зміст. Візьмемо до прикладу репліку з тим самим сленгізмом:

– *It's on, bitch* [17].

– *Стережися, падло* [11].

Головний герой намагається вибити з колії опонента, намагаючись пригрозити йому. Оскільки звернення було спрямоване до особи чоловічої статі, довелося підібрати інший відповідник. Ступінь експресії досить високий, і точно передає оригінал. Далі наведемо типовий приклад, який досить часто траплявся в серіалі:

– *If he understands that, you're in trouble* [17].

– *Якщо він зрозуміє, ти в халепі* [11].

Словники визначають цей вираз, що *«у людини зараз проблеми, чи вона у біді».* Перекладач здійснив прийом підбору аналогу і переклав з вищим стилістичним забарвленням, ніж то є в оригінальному варіанті. Схожа ситуація в наступному випадку:

Get lost! [17] – *Вали звідси!* [11]. Фразу можна перекласти як *«згинь», «іди звідси», «відчепися».* Вибір перекладу залежить від контексту та мовця. Цю фразу говорить колишній хлопець Пенні (однієї з героїнь серіалу), який не є освіченим і розумним. Тому підібраний переклад більш ніж вдалий, він точно виражає культурний рівень мовця. Розглянемо приклад транскрибації:

– *Am I just an idiot who picks giant losers?* [17]

– *Чи я просто ідіота, яка натрапляє на лузерів?* [11]

Цей сленг не вимагає підбирання особливих аналогів, досить часто використовується транскрибована версія, яка точно передає емоційно-експресивне забарвлення.

Проаналізувавши серіал, ми виявили, що порівняно невелика кількість сленгізмів вимагали описового перекладу:

– *Come on, you know how it is with breakups* [17].

– *Ну годі тобі, ти ж знаєш, як воно після розриву стосунків* [11].

Перекладачі вдалися до описового перекладу, хоча фраза була зрозуміла за контекстом і можна було уникнути нагромадження слів і скористатися прийомом опущення.

Нами було встановлено, що 40% сленгізмів перекладалися на українську мову шляхом підбору еквіваленту. Сленгізми, перекладені способом підбору аналогу, складають 35% від загальної кількості. Найменш вживаним способом перекладу, який було виявлено при аналізі фактичного матеріалу, є описовий переклад. Такий спосіб використовувався в тих випадках, коли неможливо підібрати ані еквівалент, ані аналог. Відсоткова частка сленгізмів, перекладених таким чином, склала 12,5%.

Отже, американські молодіжні серіали є популярним і релевантним джерелом для дослідження перекладу сленгу, бо головні герої молоді і йдуть в ногу з сучасними новинками та тенденціями використання експресивної лексики. Важливо знати, як правильно підібрати правильний відповідник, щоб не втратити зміст і найкраще передати стилістичне забарвлення.

Під час аналізу відтворення сленгу серіалів «Друзі» та «Теорія великого вибуху», нами було виявлено наступні засоби перекладу: підбір аналогу, еквівалентні відповідники, транскрибування, калькування та описовий переклад. Це свідчить про те, що великому різноманіттю мовних засобів вираження відповідає не менша кількість різних засобів, які слугують для передачі їх змісту іншою мовою.

Дослідження показує, що немає універсальної моделі перекладу сленгізмів. Перекладачам слід самим використовувати знання та креативність і чітко спостерігати за контекстом, щоб успішно відтворити аудіовізуальний матеріал.

Висновки

У нашій роботі ми визначили поняття терміну «сленг», виявили його особливості та якості. Ми з'ясували, що науковці по-різному трактують це поняття, і розділили думки щодо користі використання сленгу в мові. Нами були вивчені способи перекладу сленгових одиниць і виявлені особливості перекладу в кінематографі.

Також були проаналізовані способи перекладу сленгу в серіалах «Теорія Великого вибуху» та «Друзі» і виконаний порівняльний аналіз оригіналу і перекладу. Ми виявили продуктивні перекладацькі трансформації, які використовуються під час перекладу англомовних серіалів.

Основна функція сленгу полягає в наданні мові жвавості, експресивності та образності. Існує багато точок зору, які стосуються визначенню поняття сленгу, його походження. Так само науковці неоднозначно оцінюють цей шар мови: одні характеризують його з позитивної точки зору, інші – навпаки, вважають сленг паразитом.

В результаті проведеного дослідження були перераховані найчастіше вживані способи перекладу сленгу. В теоретичній частині роботи нами представлено 6 способів передачі сленгу: підбір аналогів, еквівалентних відповідників, опущення, компенсація втрат, генералізація, описовий переклад.

У нашому дослідженні було відібрано та проаналізовано 114 прикладів використання американського сленгу в телесеріалах «Друзі» та «Теорія Великого Вибуху». Найчастіші способи перекладу – це підбір аналогів та еквівалентних відповідників. Також результат показав, що при відтворенні сленгу використовуються різні методи. Найчастіше, окрім підбору аналогів та еквівалентних відповідників, використовувався прийом компенсації втрат, рідше – описовий переклад і кілька випадків генералізації. Безумовно, під час вибору способу перекладу велику роль

відіграють не тільки задум автора тексту, а й точка зору автора перекладу. Перекладач обирає той чи інший метод, покладаючись на свій перекладацький інстинкт та спираючись на отримані знання в процесі досвіду роботи, тому останнє слово завжди за перекладачем.

Перспективними є подальші дослідження засобів відтворення сленгу в кінострічках, адже сучасний розвиток кіноіндустрії та її популярність в усьому світі вимагає правильного та адекватного перекладу, який буде позитивно сприйматися глядачами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко К. Співвідношення сленгової лексики української та англійської мов: лексикографічний та перекладацький аспекти //Наукові записки. Серія «Філологічні науки». 2016. №81 (4). С. 141-142.

2. Діалект // Вікіпедія – вільна енциклопедія. 2019. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Діалект (дата звернення: 12.03.2019).

3. Друзі – Сезон 1 // uaserials.pro: Двоголосий закадровий переклад | 1+1. 2019. URL : https://uaserials.pro/10-druzi-sezon-1.html (дата звернення: 10.04.2019).

4. Друзья – Сезон 1 // Vvord.ru : Тексты фильмов на английском (English). 2019. 86 с. URL : http://english.vvord.ru/tekst-filma/Druzjya-Sezon-1/ (дата обращения: 10.04.2019).

5. Онушканич І., Штогрин М. Сленг як перекладознавча категорія: поняття, етимологія, способи перекладу// Вісник Житомирського державного університету. Серія «Філологія». 2013. №3. С. 296-300.

6. Понятинник У.О. Соціолінгвістичні та стилістичні аспекти функціонування американського сленгу. Серія «Іноземна філологія». 1999. № 111. С.109-114.

7. Российская энциклопедия. Большой энциклопедический словарь. Москва, 1998. 203 с.

8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. 666 с.

9. Словник української мови. Академічний тлумачний словник: в 11 томах. Том 9, 1980. 350 с.

10. Ставицька Л. О. Арґо, жарґон, сленґ: Соціяльна диференціяція української мови. Київ, 2005. 464 с.

11. Теорія великого вибуху – Сезон 1 // uaserials.pro: Двоголосий закадровий переклад | 1+1. 2019. URL : https://uaserials.pro/123-teorya-velikogo-vibuhu- sezon1.html (дата звернення: 10.04.2019).

12. Хомяков В. А. Нестандартная лексика в структуре английского языка национального периода: автореф. дис… канд. филол. наук: 10.02.04. Ленинград, 1980. 15 с.

13. Mencken H. L. The American Language. New York, 1992. 333 p.

14. Partridge E. Slang Today and Yesterday. New York, 1934. 476 p, URL : https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.58766/page/n23 (date of access 20.03.2019).

15. Slang // English Oxford Living Dictionaries. Oxford, 2019. URL : https://en.oxforddictionaries.com/definition/slang (date of access 20.03.2019).

16. Slang // Longman Dictionary of Contemporary English. 2019. URL : https://www.ldoceonline.com/dictionary/slang (date of access 20.03.2019).

17. The Bing Bang Theory - Series 01 // https://bigbangtrans.wordpress.com: Bing bang theory transcripts. 2009. URL: https://bigbangtrans.wordpress. com/series-1-episode (date of access: 10.04.2019).